

Plan Marketing Lokacije općine Orašje

SADRŽAJ

Uvodne napomene	2
Metodologija izrade Plana marketing lokacije Općine Orašje	3
Cilj izrade Plana marketing lokacije općine Orašje	4
Ekonomske i investicijske politike EU i BiH	5
Opće informacija o ekonomskim politikama EU-e i njihova relevantnost za BiH ...	5
Ekonomska integracija sa EU-om	6
Direktna strana ulaganja u Bosni i Hercegovini	6
Lakoća poslovanja u Bosni i Hercegovini	7
Ukratko o općini Orašje	10
Razvojno opredjeljenje općine Orašje	12
Ciljani sektor za ulaganje	12
Gospodarski profil Općine	13
Sinteza SWOT i socio-ekonomske analize za Plan marketing lokacije	15
Atraktivni poticaji za investitore	19
Nacionalni poticaji	19
Lokalni poticaji	20
Napredna poduzetnička infrastruktura	21
Završne napomene	26
Projektni sažetci	28

Uvodne napomene

Širom svijeta, lokalne vlasti, privatni sektor i civilno društvo su u stalnoj potrazi za boljim načinima da dostignu i postignu želje građana i poduzetnika u sferi održivog razvoja. Dobra suradnja građana/poduzetnika¹ i jedinica lokalne samouprave predstavlja "kamen temeljac" u izgradnji lokalnog razvoja, kao preduvjet (samo)održivosti svake jedinice lokalne samouprave. Ova suradnja uključuje održivo korištenje postojećih resursa, pretvaranje istih u konkurentnu prednost, gledanje "dalje nego trenutno vidimo" i integriranje ovih vrijednosti u jednu sveobuhvatnu strategiju integriranog lokalnog razvoja.

U posljednje vrijeme procesi lokalnog razvoja u BiH zasnovani na suradnji aktera lokalnog razvoja (prvenstveno građana/poduzetnika) i jedinica lokalne samouprave, pokazuju novu svježinu, inovativne ideje i smjernice za daljnji razvoj lokalnih zajednica. Vjerujemo da će ovo postati neizbježan trend u upravljanju lokalnim razvojem jer su lokalna samouprava i tijela lokalne vlasti, pa čak i mjesne samouprave, najbliže građanima/poduzetnicima i kao takva mjesta u kojima će se najprije primijetiti razvojne posljedice. Obaveza jedinica lokalne samouprave je da se u organiziranju usluga koje pružaju građanima i poduzećima rukovodi načelima učinkovitosti, ekonomičnosti i svrsishodnosti, ali i da javne poslove i usluge organiziraju na optimalan i njima najprihvatljiviji način.

Danas su mnoge proaktivne lokacije (gradovi, općine, regije, države) postale međusobni konkurenti u privlačenju resursa, a praktična iskustva pokazuju da one lokacije koje primjenjuju marketing koncept ostvaruju najbolje rezultate.

Marketing koncept po svojoj praktičnoj definiciji podrazumijeva upravljanje lokacijom kao specifičnom vrstom kompleksnog proizvoda, imajući u vidu očekivanja i zahtjeve građana, poduzeća, investitora, turista, posjetitelja i pripadnika drugih ciljnih tržišta, ali i karakteristike, odnosno ponudu, konkurentskih lokacija iz bližeg i šireg okruženja.

Cilj marketinga lokacije, kao proaktivnog koncepta, je privlačenje i zadržavanje pripadnika ciljnih tržišta na promatranoj lokaciji i osiguravanje njihovog zadovoljstva, čime se stvaraju uvjeti za izgradnju lojalne suradnje u dugoročnom smislu. Ovakva suradnja pozitivno utječe na gospodarstvene aktivnosti, povećanje prihoda i razvoj same lokacije, što je najizraženije u kontekstu privlačenja stranih direktnih investitora, koji se smatraju jednim od najčešćih ciljnih tržišta lokacijskih marketing planova. Međutim, preduvjet efektivnog privlačenja stranih direktnih investicija je razumijevanje modela ponašanja investitora, tj. načina na koji oni donose odluku o izboru lokacije za ulaganje i identificiranje faktora koji pri tome imaju najveći značaj.

Imajući u vidu sve gore navedeno, Općina Orašje je odlučila pristupiti definiranju Plana marketing lokacije jer su očekivanja za investicijama u općini, ali i cijeloj BiH visoka. U općini trenutno postoji nekoliko vrlo uspješnih primjera ostvarenih investicija (domaćih i stranih), što dokazuje da je unatoč mnogim problemima i nedostacima, moguće privući investicije. Međutim, potrebno je uložiti mnogo napora za privlačenjem novih investicija, počevši s razvojem investicijski – prijateljske atmosfere u općini i nastavljajući s promocijom općine kao investicijski atraktivne lokacije.

¹Izrazi koji se koriste u ovom dokumentu, a koji imaju rodno značenje, bez obzira jesu li korišteni u muškom ili ženskom rodu, obuhvaćaju na jednak način muški i ženski rod.

Metodologija izrade Plana marketing lokacije općine Orašje

Metodologija izrade Plana marketing lokacije općine Orašje je osmišljena i dizajnirana u skladu sa konceptima teritorijalnog marketinga, a zasnovana na pozitivnim praksama u izradi strateških dokumenata ovog tipa u okruženju, poštujući principe i upute definirane i u Metodologiji za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO) u Bosni i Hercegovini. Prvenstveno, metodologija je obuhvatila cijeli niz istraživačkih, analitičkih i interpretacijskih postupaka kao što su razgovori/intervjui s ključnim akterima lokalnog razvoja, PEST i SWOT analiza, analiza resursne osnove, definiranje vizije, slogana općine za investitore, definiranje projekata. Nadalje, izrada Plana marketing lokacije temeljena je na ključnom principu intenzivne suradnje i uključenosti interesnih skupina i stručnjaka na lokalnoj razini, odnosno, njihovog aktivnog sudjelovanja u intervjuima, radionicama i okruglom stolu sa MSP-om i panel diskusiji.

U samoj izradi posebna pozornost je posvećena integriranju Plana marketing lokacije općine Orašje sa Strategijom razvoja općine Orašje i participaciji civilnog sektora, posebno sektora malih i srednjih poduzeća, s ciljem doprinosa jedinstvenom i integriranom pristupu ravnomjernom ekonomskom, društvenom i okolišnom aspektu razvoja općine Orašje.

Cilj izrade Plana marketing lokacije općine Orašje

Neotvaranje ili sporo otvaranje formalnih radnih mjesta i niska potražnja radne snage ključni je problem nezaposlenosti u BiH. U poređenju sa zemljama u okolini, posebno sa zemljama članicama EU, Bosna i Hercegovina ima nisku stopu zaposlenosti radne snage. Prema rezultatima ankete Zavoda za statistiku u 2019. godini, od ukupnog broja nezaposlenih 23,1% su tražili posao kraće od godinu dana, a 75,7% je nezaposlenih duže od 12 mjeseci. Danas u BiH ima vrlo malo prostora za rast zaposlenosti u javnom sektoru, te je od izuzetne važnosti rast privatnog sektora, privatnog investicijskog potencijala i rast zaposlenosti u privatnom sektoru.

S obzirom da je osnovni uzrok nezaposlenosti, siromaštva i gospodarske stagnacije u BiH, pa i na nivou lokalne zajednice općine Orašje, slaba konkurentnost domaćih poduzetnika; Općina Orašje implementacijom ovog Plana želi proaktivnim pristupom doprinijeti rješavanju ovog problema i stvaranju uvjeta za kontinuirano povećanje investicija u konkurentne grane gospodarstva. Kroz izgradnju vlastitih ljudskih kapaciteta, jačanje domaćih izvoznih kapaciteta i proizvodnje, razvoj i osposobljavanje poduzetnika za međunarodno nadmetanje, poboljšanje prezentacije svojih potencijala i kreiranje još povoljnije poslovne klime, općina Orašje želi povećati svoju konkurentnost, te potaknuti i ohrabriti domaće i strane investitore da istraže njene mogućnosti i investicijske potencijale.

Ravnajući se ključnim faktorima za rješavanje problema građana i poduzetnika u trajno teškom ekonomskom okruženju, općina Orašje je unutar ovog Plana marketing lokacije postavila cilj koji glasi:

„Općina Orašje je značajno poboljšala upravljanje razvojem gospodarstva i postala najkonkurentnija gospodarstvena zajednica u okruženju“.

Ovakav novi pristup je posebno značajan imajući u vidu da je poboljšanje upravljanja gospodarstvom u državama u procesu proširenja vrlo važno za održavanje podrške za proširenje u okviru Europske unije i natjecanja za fondove Europske unije, a u kojima općina Orašje ima vrlo dobro iskustvo i do sada je zavrjerala vrlo ozbiljan image u ovom segmentu.

Kako bi ostvarili gore navedeni cilj Plana marketing lokacije, definirani su projekti čija je implementacija već započela u periodu od 2016-2018, te se nastavlja i u periodu od 2020 - 2023. Definirani projekti nalaze se u prilogu ovog Plana.

Ekonomске i investicijske politike EU i BiH

Opće informacije o ekonomskim politikama EU-e i njihova relevantnost za BiH

Mala i srednja poduzeća (MSP) su okosnica razvoja europske unije jer generiraju dvije trećine radnih mjesta u privatnom sektoru, a u proteklih 10-ak godina su otvorili oko 85% novih radnih mjesta od sveukupnog broja. U cilju razvoja, ali i prevladavanja bilo kakvih ekonomskih „kriza“, EU je čvrsto odlučila staviti naglasak na politike koje promoviraju poduzetništvo i stvaraju bolje poslovno okruženje za mala poduzeća, kako bi ista ostvarila svoj potencijal rasta. U tom smislu, Europska unija definirala je viziju za razvoj u 21. stoljeću, u okviru Strategije Europa 2020. godina, koja ističe tri međusobno poticajna prioriteta:

- **Pametani rast:** razvoj ekonomije utemeljene na znanju i inovacijama,
- **Održivi rast:** poticanje energetske učinkovitije, ekološke i konkurentnije ekonomije,
- **Inkluzivni rast:** poticanje ekonomije s visokom stopom zaposlenosti koja osigurava društvenu i teritorijalnu povezanost.

Kao vodeća inicijativa politika EU vezana za razvoj MSP-a, Zakon o malom poduzetništvu za Europu (engl. Small Business Act), navodi da je „upravljanje prijelazom ka ekonomiji utemeljenoj na znanju ključni izazov današnjice za EU“. Ovaj Zakon se sastoji od skupa mjera i politika organiziranih oko deset načela, od „poduzetništva“ i „pristupačne javne uprave“ do „izlaska na međunarodno tržište“, što je također bila nit vodilja i prilikom izrade ovog Plana.

Sa druge strane, potpisani Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) također poziva na stvaranje povoljne klime za privatne investicije, koje su ključne za ekonomsku i industrijsku revitalizaciju BiH. Ovaj Sporazum posebno stavlja naglasak na poboljšanje suradnje za mala i srednja poduzeća (MSP) i razvoj privatnog sektora na temelju relevantnih politika EU.

Dakle, oba najvažnija dokumenta ekonomskih politika EU jasno i nedvosmisleno ukazuju na to da je promocija lokalnog poslovnog okruženja te podrška osnivanju i razvoju malih i srednjih poduzeća primarni interes, kako EU, tako i država u procesu pridruživanja.

Kada govorimo o napretku Bosne i Hercegovine na svom putu u procesu europskih integracija i približavanju Strategiji Europe 2020, Mišljenje Europske komisije o zahtjevu BiH za članstvo u Europskoj uniji za 2019. godinu ističe da je Bosna i Hercegovina postigla određeni stupanj makroekonomske stabilnosti. Međutim, kako bi se krenulo ka uspostavljanju funkcionalne tržišne ekonomije, što je kriterij koje je postavilo Evropsko vijeće u Kopenhagenu 1993. godine, potrebno je da Bosna i Hercegovina posveti posebnu pažnju ubrzanju postupaka donošenja odluka i poboljšanju poslovnog okruženja kao i efikasnosti i transparentnosti javnog sektora, a posebno javnih poduzeća. Potrebno je da zemlja radi na rješavanju prepreka za pravilno funkcioniranje tržišnih mehanizama kao što su slaba vladavina prava, obimna birokracija, korupcija, dugotrajni i pretjerano složeni upravni postupci i velika rascjepkanost unutrašnjeg tržišta zemlje. Kako bi se srednjoročno mogla nositi s konkurentskim pritiskom i tržišnim snagama unutar Unije, potrebno je da Bosna i Hercegovina posveti posebnu pažnju niskoj kvaliteti obrazovanja i nedovoljnoj usmjerenosti na potrebe tržišta rada, kao što su nedovoljan razvoj transportne i energetske infrastrukture i sporo prilagođavanje ekonomske strukture zemlje. Svi podaci i istraživanja ukazuju na činjenicu da BiH nedostaju sveobuhvatne gospodarstvene javne politike i ažurirani okvir za politike koje tretiraju razvoj malih i srednjih poduzeća te promociju investicijske klime. Na državnoj razini trenutno nema Strategije razvoja MSP. Na entitetskoj razini, razvoj MSP obuhvaćen je Akcijskim planom za razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP) u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2019. -2020. Godina i Strategijom razvoja malih i srednjih preduzeća Republike Srpske za period 2016-2020.godine. Iako bolja koordinacija između dva entiteta ostaje ključno pitanje za promoviranje razvoja poduzetništva, poboljšanja u poslovnom okruženju su zadatak svih, pa i lokalnih zajednica.

Ekonomska integracija sa EU-om

Najznačajniji vanjskotrgovinski partner BiH je i dalje Europska unija. Čak 70,4% izvoza BiH plasira u EU, dok 67,4% uvoza u BiH dolazi iz EU. Najznačajniji partner po obimu razmjene u EU je Hrvatska, a po vrijednosti izvoza Njemačka. S Hrvatskom je došlo do povećanja izvoza od 30,38%, dok je uvoz povećan za 16,18%. Na CEFTA-u otpada 17% izvoza i 15,5% uvoza te i tu BiH bilježi značajan rast izvoza od 27,79%. Rast uvoza je 12,53%. Za BiH najznačajnija članica CEFTA-e je još uvijek Srbija s kojom BiH bilježi povećanje izvoza od 31,28% i povećanje uvoza od 11,17% u odnosu na 2016. godinu. Kada je u pitanju Rusija, 2016. je zabilježen suficit od 101,5%, dok je 2017. zabilježen deficit odnosno pokrivenost uvoza izvozom od 25,5%. Razlog je povećanje uvoza nafte i plina. U Rusiju BiH najviše izvozi lijekove te voće poput jabuka, krušaka, dunja. Ako se promatra posljednjih pet godina . godina, primjećuje se da su najveći trgovinski partneri Bosne i Hercegovine: Njemačka, Hrvatska, Italija, Srbija, Slovenija i Austrija

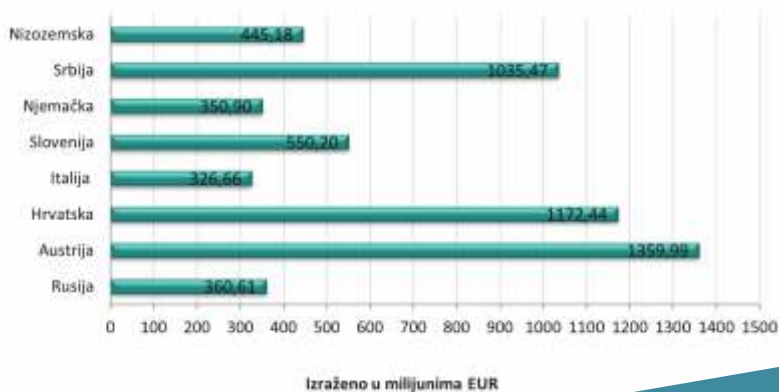
Prema Statističkom izvještaju po kantonima (Izvještaj FBIH Zavoda za statistiku, 2019) zemlje u koje se izvozi roba i usluge iz Posavske županije, a time i općine Orašje, su Njemačka, Hrvatska, Srbija, Austrija, Italija i Slovenija.

Direktna strana ulaganja u Bosni i Hercegovini

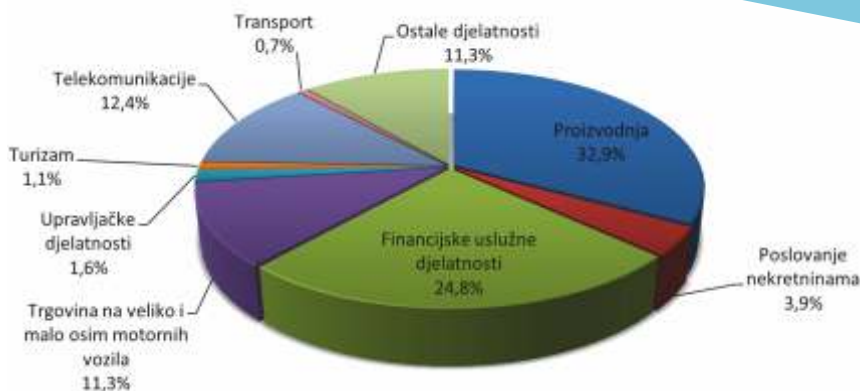
Prema podacima Centralne banke BiH, direktne strane investicije u 2017. godini iznosile su 7.309,43 milijuna EUR i u odnosu na 2016. godinu ostvaren je rast od 3,27%, tako da je realno očekivati porast stranih ulaganja i u narednom periodu. Prema njihovoj strukturi u 2017. godini na vlasnički kapital i zadržane zarade se odnosilo 5.626,31 milijuna EUR, dok je ostali kapital bio 1.683,07 milijuna EUR.

Prema ukupnim ulaganjima od 2013. do prosinca 2018. godine zemlje koje su najviše investirale u BiH su Republika Austrija sa 1.359,59 milijuna EUR, zatim slijede Hrvatska (1.172,44 milijuna EUR), Srbija (1.035,47 milijuna EUR), i Slovenija (550,20 milijuna EUR).

U nastavku donosimo pregled direktnih stranih ulaganja u BiH u 2018. godini po zemljama ulagačima, kao i strukturu istih po sektorima.

Slika 1. Direktna strana ulaganja u BiH u 2018. godini

Slika 2. Struktura direktnih stranih ulaganja u BiH u 2018. godini po određenim djelatnostima

S obzirom da su proizvodnja i transport dominantni sektori u strateškom opredjeljenju općine Orašje, postoji velika mogućnost investiranja na područje općine Orašje, posebno uzimajući u obzir i dosadašnje trgovačke odnose s nekim od zemalja sa najvećim investicijama u BiH (Austrija, Hrvatska, Srbija, Slovenija).

Lakoća poslovanja u Bosni i Hercegovini

Kao najčešće primjedbe kada je u pitanju poslovno okruženje u BiH investitori navode političku nestabilnost, komplicirane i dugotrajne carinske procedure, nedostatak podrške izvoznicima, netransparentnost poticaja i subvencija, radno zakonodavstvo i općenito neusklađenost pravnih propisa na svim nivoima vlasti. Dodatne poteškoće stvara neizgrađena infrastruktura, ceste, vodovod, kanalizacija i elektroopskrba.

Za kreatore politike koji pokušavaju poboljšati poslovno ekonomsko regulatorno okruženje, neophodna usporedba sa regulatornim okruženjem drugih zemalja. Lakoća poslovanja daje zbirni rang lakoće poslovanja na osnovu pokazatelja koji utvrđuju mjere i standardne propise tijekom životnog ciklusa domaćih malih i srednjih poduzeća. Metodologija Lakoće poslovanja predstavlja kvantitativne pokazatelje o poslovnoj regulativi i zaštiti imovinskih prava koji su usporedivi s 189 zemalja. U osnovi analizira se koliko je lako prema važećoj zakonskoj regulativi zemalja, lokalnom poduzetniku otvoriti malo ili srednje poduzeće. Tako se mjere i prate promjene propisa koji utiču na 11 područja životnog ciklusa poduzeća: osnivanje poduzeća, dobivanje građevinskih dozvola, priključenje električne energije, registracija imovine, mogućnost kreditiranja, zaštitu investitora, poreznu politiku, međunarodnu trgovinu, izvršenje ugovora, rješavanje nesolventnosti i zapošljavanje radnika.²

²Prema podacima preuzetim iz publikacije Bosnia and Herzegovina Doing Business 2020, Economy Profile 2020 Bosnia and Herzegovina.

Globalno Bosna i Hercegovina je rangirana na 90 mjestu od 190 zemalja po pitanju Lakoće poslovanja, a u skladu sa publikacijom Doing Business Svjetske Banke iz 2020 godine, dok je 184 po pitanju registriranja poduzeća. Prema podacima Lakoće poslovanja u BiH: početak poslovanja zahtijeva 13 postupaka, vremenski traje 80 dana, troškovi iznose 13,7% BNP-a po glavi stanovnika i zahtijeva minimalni uloženi kapital od 10,2 % BNP-a po glavi stanovnika u prosjeku.

Ako pogledamo osnovne komparativne faktore, možemo uočiti da je općina Orašje značajno olakšala određena područja u Lakoći poslovanja (posebno osnivanje poduzeća, ishođenje građevinske dozvole, poreznu politiku i međunarodnu trgovinu) što je vrlo konkurentno i prema državama u okruženju (tablica 1.). U nastavku donosimo pregled procedura za registraciju poduzeća kao i kupnje zemljišta i ishođenja dozvola za gradnju (tablice 2. i 3.).

Tablica 1. Usporedba Lakoće poslovanja (za neke od indikatora) za općinu Orašje, BiH i pojedine zemlje iz okruženja

Indikator	Orašje	BiH	Albanija	Hrvatska	Češka	Srbija	Crna Gora
Osnivanje poduzeća (rang)	n/a	184	53	114	134	73	101
Procedure (broj)	7	13	5	7	9	7	8
Vrijeme (dana)	15	80	4,5	19,5	24,5	7	12
Ishođenje građevinske dozvole (rang)	n/a	173	166	150	157	9	40
Procedure (broj)	7	17	19	22	21	11	9
Vrijeme (dana)	59	180	324	146	246	99,5	102
Trošak (% vrijednosti objekta)	18,2	20,3	6,8	9,2	0,2	1,4	4,9
Porezna politika (rang)	n/a	141	123	49	53	85	75
Plaćanja (broj u godini)	32	33	35	12	8	33	18
Međunarodna trgovina (rang)	n/a	27	25	1	1	23	41
Dokumenti potrebni za izvoz (broj)	6	6	7	4	4	7	5
Vrijeme izvoza - dokumentacija (sati)	4	4	6	1	1	2	5
Vrijeme izvoza - carina (sati)	5	5	9	0	0	4	8

Tablica 2. Procedura registracije poduzeća

R.br.	Koraci za registraciju	Nadležna institucija	Vrijeme trajanja
1.	Priprema i sastavljanje osnivačkog akta*	Radite sami, uz pomoć odvjetnika ili javnog bilježnika/notara	3 – 5 dana
2.	Uplata osnivačkog uloga**	Poslovna banka po vlastitom izboru	1 dan
3.	Registracija tvrtke	Općinski sud Orašje	5 – 10 dana
4.	Izrada pečata	Ovlaštena tvrtka za izradu pečata	1 dan
5.	Otvaranje računa tvrtke	Poslovna banka po vlastitom izboru	1 dan
6.	Prijavlivanje tvrtke i djelatnika	Porezna uprava Orašje	3 – 5 dan
7.	Izjava o ispunjavanju minimalno – tehničkih uvjeta poslovnog prostora	Radite sami ili uz pomoć odvjetnika ili javnog bilježnika/notara	1 dan
Ukupno trajanje			15 – 24 dana

* Osnivački akt mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika/notara.

** Visina minimalnog uloga iznosi cca 500,00 EUR (1.000,00 KM).

Tablica 3. Procedura kupnje zemljišta i ishođenja dozvola za gradnju

Rbr	Koraci za kupnju zemljišta	Nadležna institucija	Vrijeme trajanja
1.	Javni oglas o prodaji građevinskog zemljišta putem javnog nadmetanja - licitacije	Općinski načelnik	15 dan
2.	Provedba postupka javnog oglasa	Povjerenstvo za provođenje javnog nadmetanja – licitacije	1 dan
3.	Kupoprodajni ugovor	Općinski načelnik	7 - 15 dana
4.	Provođenje kupoprodajnog ugovora	Porezna ispostava Orašje	15 - 30 dana
5.	Upis u katastar i gruntovnicu	Općina Orašje – katastar; Općinski sud Orašje – gruntovnica	7 dana
6.	Ishođenje urbanističke suglasnosti*	Općina Orašje – Služba prostornog uređenja i imovinsko – pravnih poslova	7 dana
7.	Ishođenje građevinske dozvole*	Općina Orašje – Služba prostornog uređenja i imovinsko – pravnih poslova	7 dana
Ukupno trajanje			59 - 82 dana

* Uz pretpostavku kompletnosti zahtjeva.

Ukratko o općini Orašje

Općina Orašje smještena je na sjeveroistoku Bosne i Hercegovine u Županiji Posavskoj i predstavlja njezino administrativno središte. Obuhvaća površinu od 125 km² na kojoj se nalazi 13 naseljenih mjesta (jedno gradsko, a ostala ruralna), u kojima živi 21 584 stanovnika. Zajedno sa općinama Odžak i Domaljevac-Šamac čini sastavni dio Županije Posavske koja spada među najmanje županije u BiH, što određuje veličinu internog ekonomskog tržišta i predstavlja određeni limitirajući faktor u smislu razvojnih mogućnosti.

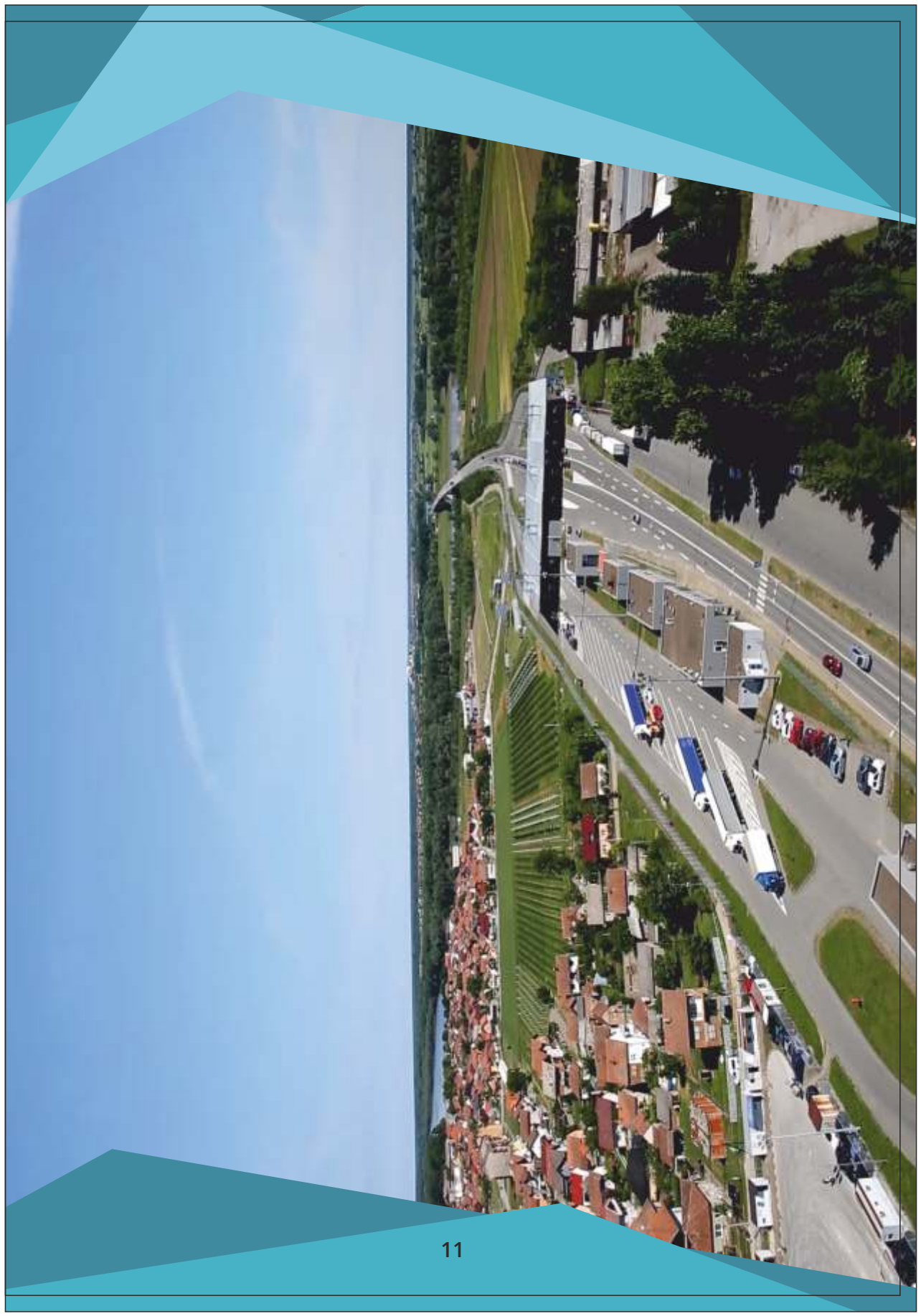
Općina Orašje nosi i naziv „Vrata BiH“ jer je na njenom području lociran jedan od glavnih graničnih prijelaza koji povezuje BiH sa Republikom Hrvatskom odnosno Europskom unijom. Ovakav geostrateški položaj Orašja osigurava dobru komunikacijsku povezanost kako sa svim dijelovima Bosne i Hercegovine (na jednoj od glavnih magistralnih prometnica u BiH - Orašje – Tuzla – Sarajevo – Ploče), tako i sa susjednim državama (Hrvatska, Srbija) jer je udaljena samo 12 km od autoceste Zagreb – Beograd. Ovo je jedna od značajnijih komparativnih prednosti u odnosu na druge lokacije u okruženju što općinu čini lako dostupnom i atraktivnom lokacijom za ulaganja.

Općina Orašje raspolaže određenim prirodnim i drugim resursima i predispozicijama. Najznačajniju resursnu osnovu čini dostupno obradivo poljoprivredno zemljište s ukupno 10 082 ha površine, od čega se trenutno obrađuje oko 6 615 ha. S obzirom na umjerenu kontinentalnu klimu koju karakteriziraju ravnomjeren raspored sunčanih dana, padalina i ostali povoljni agro-meteoroloških uvjeti, poljoprivredno zemljište je pogodno za proizvodnju velikog broja agrarnih kultura uključujući i proizvodnju ekološki zdrave hrane. Općina raspolaže dovoljnim količinama pitke i tehnološke vode zadovoljavajuće kvalitete disperzirane na čitavom njenom području, pogodna za sve vrste navodnjavanja u poljoprivrednoj proizvodnji.

Treba istaknuti i značajne količine industrijskog i građevinskog zemljišta pogodnog za greenfield i brownfield investicije.

Nadalje, u Općini postoji značajan ljudski potencijal i radna snaga, s tradicijom u poljoprivredno-prehrambenom, metalo-prerađivačkom, drvo-prerađivačkom i građevinskom sektoru. Na kraju bitno je naglasiti da Općina Orašje raspolaže i značajnim površinama industrijskog i građevinskog zemljišta, s posebnim fokusom na "Poduzetničku zonu Dusine" Orašje.

³ Prema preliminarnim rezultatima Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u Bosni i Hercegovini 2013., Agencija za statistiku BiH.

Razvojno opredjeljenje općine Orašje

Sinteza Revidirane Strategije razvoja općine Orašje za razdoblje 2016.- 2020. godine.

3

Vizija:

Poduzetnički centar Posavine s kvalitetnim životnim standardom za sve građane

Strateški cilj 1

Izgrađena poduzetnička infrastruktura i poljoprivredni kapaciteti

Strateški cilj 2

Razvijena društvena infrastruktura

Strateški cilj 3

Razvijena komunalna infrastruktura i ekološka svijest građana općine Orašje

S ciljem ostvarenja vizije i postavljenih strateških ciljeva, općina Orašje fokusirana je na kontinuirano ulaganje u ekonomski, društveni i održivi razvoj, te poticanje gospodarskih aktivnosti kroz izgradnju poduzetničke, komunalne i društvene infrastrukture, kao i razvoj poduzetničkih inicijativa temeljenih na poboljšanju uvjeta poslovanja i suradnje javnog i privatnog sektora, razvijanje novih projekata i promociju na međunarodnom i domaćem tržištu, te osiguravanje modernog životnog standarda i visoke kvalitete usluga za svoje građane i poduzetnike.

Ciljani sektori za ulaganje

- Poljoprivredno-prehrambeni sektor - proizvodnja i prerada hrane- žiarice, voće i povrće, mlinarskih i pekarskih proizvoda, konzumnih jaja, stočne hrane, uzgoj peradi i svinja, uzgoj duhana, ljekovitog bilja, sadnog i ukrasnog bilja,
- Drvo-prerađivački sektor - proizvodnja proizvoda od pletarskih materijala – vrbovo pruće, proizvodnja namještaja od drveta,
- Metalno-prerađivački sektor - proizvodnja auto dijelova i prikolica, proizvodnja čamaca, proizvodnja vrata i prozora od aluminijske i PVC-a,
- Transport i logistika,
- ICT sektor.

Uz brz i jednostavan pristup tržištu Europske unije, bogatu resursnu osnovu za proizvodnju i prerađivačku industriju, tradiciju poslovanja i niže proizvodne troškove, općina Orašje može ponuditi uvjete poslovanja koji će potencijalnim investitorima omogućiti proizvodnju visokokvalitetnih i konkurentnih proizvoda za europsko tržište i svjetsko tržište.

Gospodarski profil Općine

Gospodarstvo općine Orašje se temelji na mikro i malim poduzećima, obrtima i poljoprivrednim gospodarstvima te tradiciji zanatstva. Osim tradicionalne poljoprivredne proizvodnje (kukuruz, pšenica i dr.) sve je veća zastupljenost uzgoja povrća u staklenicima i proizvodnje voća u voćnjacima. Zastupljeni su i proizvodnja duhana, uzgoj vrbovog pruća, uzgoj soje za prehranu životinja te stočarstvo (peradarstvo i svinjogojstvo).

Poslovne aktivnosti više od $\frac{3}{4}$ svih registriranih poslovnih subjekata u općini Orašje koncentrirane su oko nekoliko ključnih sektora, koji predstavljaju okosnicu lokalnog gospodarskog razvoja: trgovina i uslužne djelatnosti, prerađivačka industrija, transport i logistika te građevinarstvo.

Glavni izvozni proizvodi uključuju: sedla za jahanje, prikolice, dijelove za autoindustriju, pletene proizvode od pruća, konzumna jaja, fermentirani duhan, štavljenu kožu, medicinski namještaj, elektroničke i metalne proizvode.

Tablica 4. Broj registriranih pravnih i fizičkih osoba u općini Orašje

Broj registriranih pravnih osoba	230
Velika poduzeća	5
Broj registriranih fizičkih osoba - obrti	293

Prosječna neto plaća na području općine Orašje u 2019. godini iznosila je 472,43 EUR, što u usporedbi s periodom od 2014. – 2018. pokazuje na porast plaće i skoro potpuno izjednačenost s prosječnom neto plaćom u FBiH koja iznosi 498,00 EUR.

Vanjsko trgovinska razmjena općine Orašje u 2019. godini bilježi negativan saldo robne razmjene (58,06 milijuna EUR), s obzirom na učešće u uvozu od 1,03% (72,87 milijuna EUR) i učešće u izvozu od 0,38% (14,81 milijuna EUR). Pokrivenost uvoza izvozom iznosi 20,33%, iz čega proizlazi da općina Orašje spada u red uvozno orijentiranih sredina.

Troškovi poslovanja (komunalne usluge i cijene građevinskog zemljišta) prikazani su u nastavku u tablici 5.

Tablica 5. Troškovi poslovanja (cijene s PDV-om)

Električna energija	
Cijena električne energije (dvtarifno brojilo – viša tarifa)	0,10 EUR/kWh*
Cijena električne energije (dvtarifno brojilo – niža tarifa)	0,08 EUR/kWh**
Voda	
Administrativna taksa za priključak na mrežu	179,46 EUR
Cijena vode	0,93 EUR/m ³
Cijena vode sa odvodnjom (gdje postoji kanalizacija)	1,23 EUR/m ³
Smeće	
Odvoz smeća	8,44 EUR do 0,5 m ³ (privreda) 12,78 EUR preko 0,5 m ³ (privreda)
Građevinsko zemljište	
Građevinsko zemljište – uređeno (osigurana voda, struja, makadam, cesta) za gradsko područje Orašja	poslovni objekti: od 1,50 EUR/m ² do 4,00 EUR/m ² stambeni objekti : od 12,50 EUR/m ² do 16,00 EUR/m ²
Građevinsko zemljište za ostalo područje Općine Orašje (seosko područje) – neuređeno	od 0,50 EUR/m ² do 8,00 EUR/m ²

* Navedena cijena se uvećava za utrošenu vršnu snagu (10,88 EUR/kW)

** Navedena cijena se uvećava za utrošenu vršnu snagu (8,49 EUR/kW)

Sinteza SWOT i socio - ekonomske analize za Plan marketing lokacije

Analiza snaga, slabosti, mogućnosti i prijetnji općine Orašje daje jasan prikaz faktora koji predstavljaju privlačnu snagu općine Orašje kao investicijske destinacije. U sintezi su navedeni faktori koji izdvajaju općinu od okruženja i konkurenata na otvorenom tržištu i koji omogućuju da Orašje stekne jedinstvenu poziciju kod potencijalnih investitora.

Sinteza nam daje i prikaz slabosti koje moramo eliminirati da bismo ostvarili zacrtane ciljeve i približili se željenom stanju, koristeći se mogućnostima i smanjujući prijetnje.

SNAGE

- Geoprometni položaj općine Orašje i blizina graničnog prijelaza s EU
- Postojanje suvremene „Poduzetničke zone Dusine“ Orašje sa kompletno uređenom poslovnom infrastrukturom
- Postojanje poduzetničkih potpornih institucija (Centar za poduzetništvo i poslovni inkubator)
- Dostupna i konkurentna radna snaga
- Značajni finansijski i administrativni poticaji i olakšice za investitore i poduzetnike
- Postojanje dodatnih elemenata koji definiraju dobar proizvod za investiranje (turistički potencijali, sportski, obrazovni, kulturni, povijesni faktori)
- Dugogodišnja uspješna suradnja sa međunarodnom zajednicom i drugim domaćim i stranim donatorima u podršci MSP-u
- Tradicija u poljoprivrednoj proizvodnji
- Kvalitetno poljoprivredno zemljište

SLABOSTI

- Nedostatak poslovnih kontakata sa potencijalnim investitorima
- Nepostojanje tradicije MSP – a i poduzetničkog mentaliteta
- Nedostatak prepoznatljivih sajamskih manifestacija
- Nedostatak moderne promocije investicija i marketinških vještina
- Demotiviranost i nezainteresiranost privatnog sektora za suradnju sa javnim sektorom
- Nedostatak inicijative za formiranje klastera MSP-a
- Nedostatak stručno - savjetodavne potpore u poljoprivrednoj proizvodnji,
- Neregulirano tržište poljoprivredne proizvodnje
- Nedovoljno efikasna javna uprava na višim razinama vlasti,
- Neusklađenost obrazovnog sustava s potrebama tržišta

MOGUĆNOSTI/PRILIKE

- Iskustvo, znanje i kapital dijaspore
- Postojanje resursa za proizvodnju zdrave hrane, te razvoj turizma, sporta i kulture
- Uvođenje novih tehnologija u MSP
- Razvoj proizvodno – prerađivačkih kapaciteta,
- Udruživanje i stvaranje klastera u srodnim proizvodnjama,
- Potencijal za kargo centre, trgovinska skladišta, rashladni kapaciteti
- Proširenje kapaciteta za stočarsku poljoprivrednu proizvodnju
- Stimulativan sustav oporezivanja
- Valuta vezana za euro
- Potpisani regionalni i bilateralni trgovinski ugovori (dvostruko oporezivanje, CEFTA i sl.)
- Perspektiva pridruživanja Europskoj uniji

PRIJETNJE

- Nestabilna ekonomska i politička situacija u Bosni i Hercegovini
- Odgoda ili blokiranje pregovora s Europskom unijom
- Konkurentnost atraktivnijih lokacija za investiranje u regiji i zemljama u okruženju
- Percepcija stope korupcije u državi
- Nizak nivo *image*-a Bosne i Hercegovine u svijetu
- Nedostatak jedinstvenog tržišnog prostora u Bosni i Hercegovini
- Odlazak mladih iz cijele Bosne i Hercegovine u EU

Sumirajući SWOT i socio – ekonomsku analizu, potrebno je prvenstveno se fokusirati na povoljan zemljopisni i geostrateški položaj općine Orašje, koji zajedno sa naprednom poslovnom infrastrukturom, predstavlja jedan od tri najznačajnija faktora koji determiniraju njen daljnji gospodarski razvoj.

Općina Orašje nalazi se na jednoj od glavnih magistralnih prometnica (Orašje - Tuzla - Sarajevo - Mostar - Ploče) što ju čini dostupnom iz svih dijelova Bosne i Hercegovine. Blizina međunarodnog graničnog prijelaza Orašje - Županja (1 km) i autoceste Zagreb - Lipovac (12 km) koja je sastavni dio Paneuropskog koridora X i Europske rute E 70, pridonosi izvrsnoj povezanosti općine Orašje sa širom regijom i europskim tržištem s više od 500 milijuna stanovnika.

Kako bi na najbolji način iskoristili puni potencijal ovog faktora, neophodno je pokretanje dva osnovna pravca djelovanja: kreiranje novih pogodnosti kojima se dodatno unaprjeđuju zemljopisno-infrastrukturno-zemljišne pogodnosti, te aktivna promotivna i komunikacijska aktivnost koja će potencijalnim zainteresiranim stranama dati dodatne informacije o resursima i pogodnostima koje općina Orašje može ponuditi.

Tablica 6: Točke interesa za potencijalne investitore

Autocesta Zagreb – Lipovac	12 km
Magistralna cesta Tuzla – Orašje	0 km
Željeznica (B. Šamac)	25 km
„Međunarodni aerodrom Tuzla“	80 km
Riječna luka JP „Luka Brčko“	25 km
Morska luka "Luka Ploče" (RH)	363 km
Glavni grad BIH - Sarajevo	188 km
Beograd (SRB)	162 km
Zagreb (HR)	261 km

Tablica 7: Usporedba prosječne bruto plaće u općini Orašje sa zemljama u okruženju

Orašje	735 EUR
BiH	739 EUR
Hrvatska	1.175 EUR
Slovenija	1753 EUR
Srbija	693 EUR
Crna Gora	775 EUR

Nadalje, socio-ekonomska analiza pokazuje da je dostupna kvalificirana i konkurentna radna snaga također faktor koji može imati ključnu ulogu u daljnjem gospodarskom razvoju Općine. Uz pravilno usmjeravanje i podržavanje novih proaktivnih ideja ili investiranja u njen razvoj, uključujući prekvalifikaciju, doškoloavanje i dokvalifikaciju, ona značajno podiže stupanj konkurentnosti Općine kao poduzetničke destinacije.

Od ukupnog broja stanovništva na području općine Orašje 72,5% čini radno sposobno stanovništvo. Za razliku od starosne strukture stanovništva u EU i susjednih zemalja, stanovništvo na području Općine nema tendenciju tzv. „naglog“ starenja, a broj mlađih od 15 godina je preko 20%, dok je broj starijih od 65 svega oko 11,3%. Drugim riječima, općina Orašje ima najbolji stupanj radno sposobne populacije u odnosu na okruženje.

Postoje razni profili radne snage, uglavnom stručnih i tehničkih zvanja (strojari, elektrotehničari, agronomi, medicinski djelatnici, ekonomisti i pravnici), a postoji i dugogodišnja tradicija rada u poljoprivredi, metalnoj, tekstilnoj, kemijskoj i prehrambenoj industriji, građevinarstvu te uslužnim djelatnostima. Budući da općini Orašje dnevno gravitiraju i stanovnici iz susjednih općina, broj i profil raspoložive radne snage je znatno veći. U odnosu na tržište rada drugih zemalja u regiji, općina Orašje je cjenovno konkurentna destinacija, što može biti osobito značajno za investitore. Dokaz tome je i usporedba prosječnih bruto plaća općine Orašje sa zemljama u okruženju (tablica 7.).

Postojanje dodatnih elemenata koji definiraju dobar proizvod za investiranje (turistički potencijali, sportski, kulturni, povijesni faktori) predstavlja treći ključni faktor za prosperitetni ekonomski razvoj i budućnost općine Orašje.

Općina Orašje ima vrlo dobre resurse i atrakcije, i to u prvom redu rijeku Savu koja dominira krajobrazom i stvara ugođaj „mjesta na rijeci“. Svakako je značajno i paleontološko nalazište koje se nalazi u širem koritu Save i predstavlja veliki neiskorišteni turistički potencijal.

Veliki potencijal za razvoj kulturnog turizma predstavlja franjevački samostan Tolisa u sklopu kojeg se nalazi najveća crkva u Bosni i Hercegovini, samostanski muzej s vrijednim zbirka i knjižnica s više od 30 000 naslova, koji mogu postati nezaobilazna točka posjeta za tržišne segmente posebnih interesa.

Pored navedenog, općina Orašje njeguje brojne kulturno - sportske manifestacije, što u kontekstu razvoja predstavlja veliku prednost. Najznačajnije manifestacije su 'Dani hrvatskog filma - Ivo Gregurević', 'Dani Tolise', Lutkarsko proljeće, Međunarodni sajam poduzetništva i Međunarodni susret motorista.

Dakle, kako bi iskoristili potencijal ovog faktora za promociju investiranja u općinu, neophodno je izdvajanje destinacijskih turističkih proizvoda rijeke Save, nalazišta fosilnog hrasta Abonos, ruralnih prostora kao osnova lovno, ribolovno i ruralno turizma, te kompleksa franjevačkog samostana Tolisa i drugih kulturno-turističkih manifestacija u općini Orašje.

Atraktivni poticaji za investitore

Nacionalni poticaji

Bosna i Hercegovina ima dobro definirane zakonske i podzakonske akte koji reguliraju oblast pokretanja i rada gospodarskih subjekata, a posebno se tretiraju i direktna strana ulaganja. Osnovni zakonski akti koji reguliraju pitanja registriranja i poslovanja gospodarskih subjekata i direktnih stranih ulaganja su:

- Zakon o politici direktnih stranih ulaganja u BiH
- Zakon o stranim ulaganjima
- Zakon o vanjsko trgovinskoj politici

Od posebnog značaja za stvaranje stimulativnog poslovnog okruženja za privlačenje direktnih stranih ulaganja je porezna konkurentnost Bosne i Hercegovine koja nudi jedan od najstimulativnijih sustava oporezivanja u jugoistočnoj i srednjoj Europi:

- stopa poreza na dobit od 10 %
- stopa poreza na dohodak od 10 %
- stopa poreza na dodanu vrijednost (PDV) od 17 %.

Tablica 8: Usporedba poreznih stopa u BiH sa zemljama u okruženju

Države	Stopa poreza na dodanu vrijednost (PDV) u %	Stopa poreza na dobit (za pravne osobe) u %
Bosna i Hercegovina	17	10
Hrvatska	25	18
Srbija	20	15
Češka	21	19
Slovenija	22	17
Rumunjska	19	16
Poljska	23	19

Strani investitori (prema odredbama Zakona o porezu na dobit Federacije BiH) ostvaruju pravo na sljedeće porezne olakšice:

- Investitor koji je u godini za koju se utvrđuje porez na dobit izvozom ostvario preko 30% od ukupno ostvarenog prihoda oslobađa se plaćanja poreza na dobit za tu godinu,
- Investitor koji u periodu od 5 (pet) uzastopnih godina investira u proizvodnju u vrijednosti od najmanje 20 milijuna KM (10,23 milijuna EUR) na području Federacije BiH, oslobađa se plaćanja poreza na dobit za period od 5 (pet) godina, počevši od prve godine investiranja u kojoj mora biti investirano najmanje 4 milijuna KM (2,04 milijuna EUR),
- Investitor koji zapošljava više od 50% invalidnih osoba i osoba s posebnim potrebama duže od godinu dana, oslobađa se plaćanja poreza na dobit za godinu u kojoj je bilo zaposleno više od 50% invalidnih osoba i osoba s posebnim potrebama.

Strani investitori također ostvaruju carinske olakšice kroz oslobođenje od plaćanja carina i carinskih pristojbi za investirani kapital (osim za putnička vozila i aparate za igru na sreću i zabavu).

Lokalni poticaji

U skladu sa svojom strateškom orijentacijom, Općina Orašje je definirala i niz poticajnih mjera za razvoj poduzetništva i obrta:⁶

1. Subvencioniranje novog upošljavanja u novoizgrađenim ili rekonstruiranim poslovnim objektima (halama): financijska podrška u iznosu od 1.000 KM (cca 500 EUR) po novouposlenom djelatniku, odnosno 1.200 KM (cca 600 EUR) po novouposlenom djelatniku iz kategorije marginaliziranih i ranjivih socijalnih grupa stanovništva (žene i muškarci starije životne dobi – preko 45 godina života, razvojačeni branitelji i invalidne osobe);

2. Sufinanciranje dijela doprinosa za novoregistrirane poljoprivredne djelatnosti i deficitarne i niskoakumulativne obrte: sufinanciranje dijela doprinosa za razdoblje do tri godine od dana registriranja poljoprivredne djelatnosti odnosno deficitarnog i niskoakumulativnog obrta, i to na sljedeći način:

- za 1. godinu: 50% od ukupno plaćenih doprinosa,
- za 2. godinu: 60% od ukupno plaćenih doprinosa,
- za 3. godinu: 70% od ukupno plaćenih doprinosa.

3. Sufinanciranje nabavke opreme za tehnološko unapređenje poslovanja poduzetništva i obrta: odnosi se na nabavku opreme u visini od 30% vrijednosti nabavljene opreme;

4. Subvencioniranje kamatne stope korisnicima Garantnog fonda „NERDA“ Tuzla: mogućnost ostvarenja kreditnih sredstava u iznosu od 5.000 (2.500 EUR) do 100.000 KM (cca 50.000 EUR) uz subvencioniranu kamatnu stopu od 3,99%, rok otplate do 5 godina i mogući grace period do 6 mjeseci.

⁶ Korisnici poticajnih mjera iz članka 3.ove Odluke ne mogu biti subjekti čija se poslovna djelatnost odnosi na: trgovinu, ugostiteljstvo, financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, djelatnost kockanja i igara na sreću.

Napredna poduzetnička infrastruktura

„Poduzetnička zona Dusine“ Orašje

„Poduzetnička zona Dusine“ Orašje uspostavljena je 2010.godine. Prostire se na površini od 35,17 ha, podijeljena na 50 parcela i regulirana prostorno – planskom dokumentacijom. Slobodne parcele su u 100% vlasništvu Općine Orašje. Smještena je neposredno uz magistralnu cestu Orašje – Tuzla, udaljena svega 1 km od graničnog prijelaza Orašje – Županja (RH – EU), te 12 km od autoceste Zagreb – Beograd.

Osim povoljne cijene zemljišta u Zoni, ulagačima je ostavljena mogućnost i spajanja parcela prema iskazanim potrebama.

Investiranje u „Poduzetničku zonu Dusine“ Orašje pogodno je za izvozno orijentirana mala i srednja proizvodna poduzeća, koja imaju potrebu za lokalnim sirovinama, dobavljačima ili uspostavljanjem lanca vrijednosti u prerađivačkoj (prehrambenoj, drvnoj, metalnoj) industriji, ali i svim drugim povezanim sektorima. Također je pogodno za proizvodne i uslužne djelatnosti koje se temelje na informacijskim i komunikacijskim tehnologijama. „Poduzetnička zona Dusine“ Orašje pogodna je i za tzv. greenfield investicije što je do sada prepoznalo 20 poduzetnika (domaćih i stranih) iz Njemačke, Nizozemske, Belgije i Hrvatske, koji posluju u Zoni i zajedno trenutno zapošljavaju preko 250 djelatnika. Djelatnosti u kojima posluju uključuju proizvodnju metalnih dijelova za autoindustriju, proizvodnju prikolica, proizvodnju PVC stolarije, proizvodnju izolacijskih folija i drugih specijaliziranih proizvoda od plastičnih masa, obradu kamena, preradu kože, trgovinu i usluge.

U sklopu EUSESBI projekta (Podrška EU osnivanju i jačanju poslovne infrastrukture za unapređenje konkurentnosti malih i srednjih poduzeća) podržanog od strane Europske unije izrađena je Studija opravdanosti nastavka izgradnje „Poduzetničke zone Dusine“ Orašje koja ukazuje na opravdanost i potrebu za proširenjem Zone na 10 dodatnih parcela ukupne površine 13,9 ha.

Tablica 9. Osnovna infrastruktura u Zoni

Vrsta infrastrukture	Napomena
Cesta	Razvijena cestovna infrastruktura – cesta s asfaltnom podlogom u dužini od 2 157 m i širine 6 m
Javna rasvjeta	Približno 2000 m s 66 rasvjetnih tijela
Električna energija	Elektroenergetska mreža dužine 1 562 m
Telekomunikacije (PTT)	PTT mreža u dužini 1 562 m
Voda	Vodovodna mreža u dužini 2 508 m
Kanalizacija	Kanalizacijski sustav dužine 2497 m

Povoljna cijena građevinskog zemljišta od 1,5 €/m² - početna cijena za kupnju građevinskog zemljišta putem javnog nadmetanja – licitacije.

Tablica 10. Postojeće aktivne tvrtke u Zoni

R. br.	Naziv poduzeća	Djelatnost	Kontakt	Napomena
1.	Mix d.o.o.	Proizvodnja stočne hrane	031 712 090	Domaći investitor
2.	Dinoza d.o.o.	Prerada sirove kože	031 713 259	Domaći investitor
3.	Coprotec Sistemi d.o.o	Proizvodnja metalnih dijelova	031 719 125	Strani investitor
4.	Maxhof Gruppe d.o.o.	Proizvodnja sitnih kućanskih aparata	031 717 505	Strani investitor
5.	Yimor d.o.o.	Trgovina na malo	031 717 357	Domaći investitor
6.	Sintofarm Adriatica d.o.o.	Uvoz i distribucija veterinarskih lijekova, sirovina za farmaceutsku industriju	031 / 717 168	Strani investitor
7.	Badžo d.o.o.	Trgovina građevinskog materijala	031 717 225	Domaći investitor
8.	Unitrade d.o.o.	Usluga za motorna vozila	031 712 122	Domaći investitor
9.	Tronex d.o.o.	Servis i prodaja električne opreme	031 719 555	Strani investitor
10.	Šokčević d.o.o.	Trgovina na veliko	031 711 950	Domaći investitor
11.	Poskom d.o.o.	Proizvodnja prikolica	063 / 849 274	Strani investitor
12.	Granit d.o.o.	Prerada kamena	031 712 398	Strani investitor
13.	Temax BiH d.o.o.	Proizvodnja izolacijskih folija	031 717 236	Strani investitor
14.	Hidrogradnja d.o.o.	Proizvodnja namještaja	031 717 218	Domaći investitor
15.	Klesarstvo Topalović d.o.o.	Kamenoklesarska djelatnost	031 / 717 266	Domaći investitor
16.	Animus BD d.o.o.	Trgovina građevinskim materijalom	031 717 310	Domaći investitor
17.	Euro bau & Projektmanagement d.o.o.	Gradnja stambenih i nestambenih zgrada	065 - 818 365	Strani investitor
18.	Nita Trans d.o.o	Kamionski transport	031 / 717 210	
19.	Zovko d.o.o.	Promet naftnim derivatima	063 - 385 459	Domaći investitor
20.	Koturić – Toni d.o.o.	Trgovina građevinskim materijalom	031 / 791 791	Domaći investitor

Centar za poduzetništvo Orašje

Centar za poduzetništvo Orašje osnovan je od strane Općine Orašje s ciljem pružanja pomoći i podrške razvoju malog i srednjeg poduzetništva (MSP) na području općine. U nastojanju da zauzme vodeću ulogu u gospodarskom razvoju i poticanju poduzetništva na lokalnom nivou, Centar posebnu pozornost posvećuje prezentaciji potencijala općine Orašje domaćim i stranim ulagačima, te pružanje potpore istima u vidu One stop shop-a.

Uloga Centra za poduzetništvo

- upravljanje „Poduzetničkom zonom Dusine“ Orašje i poslovnim inkubatorom,
- razvoj, prijava i provedba EU i ostalih projekata od značaja za općinu Orašje,
- informiranje i educiranje poduzetnika,
- pružanje savjetodavne pomoći prilikom pokretanja poslovanja,
- povezivanje poduzetnika s drugim poduzetnicima, potpornim i finansijskim institucijama,
- pružanje cjelokupne podrške tijekom poslovanja poduzetnika,
- promocija lokalnog poduzetništva.

Poslovni inkubator Orašje

Poslovni inkubator nalazi se u zgradi Centra za poduzetništvo Orašje na atraktivnoj lokaciji, u blizini graničnog prijelaza s RH i ulaza u Orašje i raspolaže sa 7 uredskih prostora veličine od 16,24m² do 27,13m² opremljenih svom potrebnom infrastrukturom.

Za domaće i strane investitore koji će ulagati u „Poduzetničku zonu Dusine“ Orašje ili na drugom području općine Orašje, osigurana je mogućnost korištenja uredskih prostora u poslovnom inkubatoru u periodu do 2 godine uz mogućnost produženja.

Uredski prostori poslovnog inkubatora na raspolaganju su po vrlo povoljnim uvjetima i poduzetnicima početnicima u informatičkim i administrativnim djelatnostima (do 5 godina korištenja) i postojećim poduzetnicima sa novim proizvodima i uslugama (do 3 godine korištenja).

Visina naknade za korištenje uredskog prostora iznosi 5 €/m² (bez PDV-a), a poduzetnicima je omogućena uz povoljnije uvjete (tablica 11).

Tablica 11. Visina naknade za korištenje uredskih prostora.

Razdoblje korištenja Poslovnog inkubatora	Poduzetnik početnik	Postojeći poduzetnik	Domaći ili strani investitor
Godina 1.	0 €/m ²	1,25 €/m ²	0 €/m ²
Godina 2.	1,25 €/m ²	2,5 €/m ²	5 €/m ²
Godina 3.	2,5 €/m ²	5 €/m ²	-
Godina 4.	3,75 €/m ²	-	-
Godina 5.	5 €/m ²	-	-

U sklopu Centra za poduzetništvo i Poslovnog inkubatora nalazi se i konferencijska dvorana namijenjena za organizaciju poslovnih okupljanja, konferencija i seminara, poslovnih edukacija, prezentacija i ostalih sastanaka. Konferencijska dvorana raspolaže sa 30 sjedećih mjesta, te je opremljena potrebnom tehnologijom (LCD projektor, projekcijsko platno, flipchart...). Korištenje dvorane uz prethodnu rezervaciju termina besplatno je za sve stanare poslovnog inkubatora, organizacije civilnog društva i poduzetnike s područja općine Orašje.

Završne napomene

Namjera Plana marketing lokacije općine Orašje je pružanje osnovnih informacija o prednostima i mogućnostima investiranja u općinu Orašje. Općina je tako prepoznala važnost stvaranja povoljnog poslovnog okruženja kao jednog od osnovnih preuvjeta za privlačenje novih domaćih i stranih investitora. Predanost tom cilj pokazuju i uspješni primjeri već realiziranih domaćih i stranih investicijskih projekata na području općine Orašje.

Ova publikacija samo je dio naših nastojanja da se pokažu razvojni potencijali i atraktivnost općine Orašje kao investicijske destinacije.

Naš cilj je stalna briga o svakom investitoru, od ideje do realizacije projekta i nadalje (post investicijsko razdoblje). Stoga nam je namjera da u partnerstvu s potencijalnim investitorima realiziramo njihove poslovne ideje i projekte, koji će ujedno doprinijeti ostvarenju strateških razvojnih ciljeva Općine Orašje temeljenih na uravnoteženom gospodarskom razvoju kroz razvoj poduzetništva i društva u cjelini.

Stoga svim potencijalnim domaćim i stranim investitorima želimo srdačnu dobrodošlicu u općinu Orašje i stojimo na raspolaganju za sve dodatne informacije i podršku jer -

Vaše zadovoljstvo je naš uspjeh!

Na kraju donosimo sažet pregled i naglasak na 7 prednosti ZAŠTO investirati u općinu Orašje, kao i projektne sažetke (za 4 projekta) u prilogu, čija implementacija će doprinijeti ostvarenju postavljenog cilja Plana marketing lokacije općine Orašje.

Zašto investirati u općinu Orašje

PRILOG

Projektni sažetci

<p>Strateški cilj:</p> <p>1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture za razvoj i podršku malim i srednjim poduzećima, te stvaranje pretpostavki za razvoj poljoprivrede</p>	<p>Sektorski cilj(evi):</p> <p>2. Razvoj poslovne i turističke infrastrukture na području općine Orašje</p>
<p>Projekt 1. Dovođenje poslovne infrastrukture u "Poduzetničkoj zoni Dusine" Orašje</p>	
<p>Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta:</p> <p>"Poduzetnička zona Dusine" Orašje uspostavljena je 2010. godine Odlukom Općinskog vijeća Orašje. Zona se prostire na površini od 35,17 ha, podijeljena na 50 parcela i regulirana prostorno - planskom dokumentacijom Općine Orašje. Slobodne parcele su u 100%-om vlasništvu Općine. Osim povoljne cijene zemljišta i olakšica korisnicima Zone, ulagačima je ostavljena mogućnost i spajanja parcela prema iskazanim potrebama. Zona je smještena neposredno uz magistralnu cestu Orašje - Tuzla, udaljena svega 1 km od graničnog prijelaza Orašje - Županja (RH-EU), te 12 km od autoceste Zagreb - Lipovac. Općina Orašje kontinuirano radi na izgradnji cestovne, energetske i komunalne infrastrukture u Zoni. Ipak, glavni nedostatak je upravo nedovršenost gore navedene poslovne infrastrukture, što ovim projektom želimo poboljšati. Stoga je u narednom periodu neophodno osigurati kompletnu poslovnu infrastrukturu u Zoni: dovršiti cestovnu infrastrukturu, vodovodnu mrežu, javnu rasvjetu, kanalsku mrežu za odvodnju oborinskih voda, te osmisliti hortikulturno uređenje Zone. Na ovaj način znatno bi se poboljšali uvjeti poslovanja za postojeće korisnike i smanjili njihovi troškovi poslovanja, te privukli novi ulagači u Zonu.</p>	
<p>Cilj(evi) projekta:</p> <ul style="list-style-type: none"> Unaprijeđenje poslovne infrastrukture u "Poduzetničkoj zoni Dusine" Orašje Privlačenje novih domaćih i stranih investitora 	<p>Ciljna grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Postojeći MSP-i u Zoni (14 aktivnih tvrtki) Potencijalni investitori u Zoni (16)
<p>Očekivani rezultati:</p> <ul style="list-style-type: none"> Izgrađeno 300 m ceste s asfaltnom podlogom u Zoni Izgrađeno 500 m vodovodne mreže za preostalih 13 parcela u Zoni Izgrađeno 500 m dužine javne rasvjete s 12 rasvjetnih tijela za preostalih 6 parcela Rekonstruiran sustav za odvodnju oborinskih voda u dužini od 3 792,91 m " Uređeno 12 000 m² zelene površine (hortikultura) Povećano zadovoljstvo sa stanjem infrastrukture u Zoni kod postojećih korisnika Stvoreni dodatni promocijski elementi kod privlačenja potencijalnih investitora u Zonu 	<p>Period implementacije:</p> <p>2020. - 2023. godina</p> <p>Predviđeni izdaci:</p> <p>287.000,00 KM</p>
<p>Status spremnosti projekta:</p> <p>a) Spreman za implemenaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza izdataka d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja</p>	<p>Izvori financiranja/sufinanciranja:</p> <ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje Federalno ministarstvo razvoja poduzetništva i obrta
<p>Partner(i)</p> <ul style="list-style-type: none"> Centar za poduzetništvo Općine. Orašje 	<p>Nositelj projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:</p> <ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje

Strateški cilj:	Sektorski cilj(evi):
1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture za razvoj i podršku malim i srednjim poduzećima, te stvaranje pretpostavki za razvoj poljoprivrede	2. Povećanje konkurentnosti MSP - a kroz jačanje struktura za podršku poduzetništvu
Projekt 2. Promocija razvojnih potencijala općine Orašje	
Opravanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta:	
<p>Jedna od slabosti definirana kroz SWOT i socio-ekonomsku analizu za promociju lokacije Orašje jeste i nedostatak poslovnih kontakata sa potencijalnim investitorima, kao i nedovoljno predstavljanje lokacije za investiranje – "Poduzetničke zone Dusine" Orašje, kako u BiH tako i u zemljama Europske unije. S druge strane, upravo direktni kontakti s potencijalnim investitorima se smatraju jednim od najbitnijih elemenata promocije lokacije jer, prema istraživanju <i>StrategicPuls Group</i> iz zemalja u okruženju, navodi da najznačajniji izvori informacija o uvjetima za investiranje i poslovanje koje su koristili strani investitori odlučujući se za ulaganje jesu: poslovni kontakti (63%), lokalne institucije i tijela (25,2%), državne institucije i tijela (23,5%), mediji (22,7%), prijatelji ili poznanici (22,7%), sajmovi i slični javni događaji (10,9%), poslovna udruženja ili udruženja investitora (8,4%), brošure (8,4%) i ostalo (5,9%). Dakle, u cilju postizanja bržeg i efikasnijeg razvoja u svim gospodarskim granama, stvaranja boljeg poslovnog okruženja na području Općine, u narednom periodu potrebno je vršiti kvalitetnu i sustavnu domaću i međunarodnu promociju Općine putem direktnog utjecaja na privlačenje značajnijeg domaćeg i stranog kapitala i investicija. Promocija je nužna ne samo za privlačenje novih investitora i stvaranje poduzetničke klime, nego i za ostvarenje podrške javnosti za projekte gospodarskog razvoja. Projekt obuhvaća niz marketinških akcija koje uključuje proaktivno informiranje i komuniciranje s potencijalnim domaćim i stranim investitorima, posjete sajmovima i poslovnim forumima u svrhu promocije lokacije, organizaciju gospodarskih sajmova u Orašju, pripremu promocijskih materijala (brošure, letci, kratki film, ažuriranje internet stranice i slično).</p>	
Ciljevi projekta:	Ciljna grupa:
<ul style="list-style-type: none"> • Pridonijeti održivom gospodarskom razvoju i povećanju domaćih i stranih ulaganja na području općine Orašje 	<ul style="list-style-type: none"> • Potencijalni investitori iz BiH • Potencijalni investitori iz EU - a
Očekivani rezultati:	Period implementacije:
<ul style="list-style-type: none"> • Kreiran inovativni marketinški i promocijski materijal lokacije općine Orašje • Organizirano sudjelovanje na min. 4 međunarodne gospodarske manifestacije za min. 40 lokalnih MSP-a i Centra za poduzetništvo Orašje • Organizirana min. 4 gospodarska sajma u Orašju • Min 120 lokalnih tvrtki izložilo svoje proizvode na gospodarskim sajmovima • Pobojšan <i>image</i> Općine Orašje kao sredine poželjne za investiranje • Značajno povećana zainteresiranost investitora za ulaganjem u općinu Orašje 	2020. - 2023. godina
	Predviđeni izdaci:
	105.000,00 KM
Status spremnosti projekta:	Izvori financiranja/sufinanciranja:
<p>a) Spreman za implemenaciju b) Pozitivna studija predivodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza izdataka d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Općina Orašje • Županija Posavska • EU • Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
Partner(i)	Nositelji projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
<ul style="list-style-type: none"> • Općina Orašje • Županija Posavska • Gospodarska komora Županije Posavske • Agencija za promociju stranih ulaganja BiH (FIPA) 	<ul style="list-style-type: none"> • Centar za poduzetništvo Orašje

Strateški cilj:	Sektorski cilj(evi):
1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture za razvoj i podršku malim i srednjim poduzećima, te stvaranje pretpostavki za razvoj poljoprivrede	2. Povećanje konkurentnosti MSP - a kroz jačanje struktura za podršku poduzetništvu
Projekt 3. Edukacija MSP - a, obrtnika i poljoprivrednih proizvođača	
Opravdanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta:	
<p>Podaci Federalnog zavoda za statistiku FBiH ukazuju na općenito slabu obrazovnu i kvalifikacijsku strukturu poduzetnika, tako da i na području općine Orašje prevladavaju poduzetnici s osnovnim i srednjoškolskim obrazovanjem, koje im često ne pruža dovoljno stručnog znanja. Stoga je nužno njihovo osnaživanje u stjecanju poduzetničkih znanja i vještina kroz organizaciju i provedbu edukacija i radionica iz oblasti poduzetničkog poslovanja, kao što su marketing, upravljanje projektnim ciklusom, poslovno komuniciranje, ECDL za poduzetnike i drugo. Također, s ciljem osposobljavanja i povećanja broja tržišnih poljoprivrednih proizvođača, kao i poboljšanje samih rezultata u poljoprivrednoj proizvodnji neophodno je kontinuirano educirati poljoprivredne proizvođače. U skladu s povratnim informacijama poljoprivrednih proizvođača pribavljenih tijekom izrade Akcijskog plana za Plan Marketing Lokacije Orašje i dobrim praksama u okruženju, neophodno je jačati savjetodavnu ulogu Centra za poduzetništvo Orašje s aspekta razvoja poljoprivrede i dodatno educirati postojeće i potencijalne poljoprivredne proizvođače. Edukacije bi trebale obuhvatiti teme koje se odnose na uvođenje novih tehnologija i tehnika proizvodnje u suvremenoj ratarskoj, povrtarskoj, voćarskoj i pčelarskoj proizvodnji, informiranje poljoprivrednika o programima novčanih potpora u poljoprivredi i ruralnom razvoju, izrada poslovnih planova, priprema i provedba projekata iz oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja financiranih od strane vladinih, nevladinih i međunarodnih organizacija i drugih izvora, pomoć u osnivanju i radu različitih oblika udruživanja poljoprivrednika itd..</p>	
Cilj(evi) projekta:	Ciljna grupa:
<ul style="list-style-type: none"> Povećanje poduzetničkog znanja i vještina MSP-a ,obrnika i poljoprivrednih proizvođača s područja općine Orašje 	<ul style="list-style-type: none"> MSP i obrtnici s područja općine Orašje
Očekivani rezultati:	Period implementacije:
<ul style="list-style-type: none"> Organizirane edukacije i radionice za MSP, obrtnike i poljoprivrednih proizvođača iz oblasti poduzetničkog poslovanja i unaprjeđenja poljoprivrede proizvodnje MSP, obrtnici i poljoprivredni proizvođači educirani i osposobljeni za primjenu usvojenih znanja i vještina Uspostavljen savjetodavni servis za poljoprivredne proizvođače pri Centru za poduzetništvo Orašje 	2020. – 2023. godina
	Predviđeni izdaci:
	10.000,00 KM
Status spremnosti projekta:	Izvori financiranja/sufinanciranja:
<p>a) Spreman za implemenaciju</p> <p>b) Pozitivna studija predivodljivosti</p> <p>c) Tehnička dokumentacija i analiza izdataka</p> <p>d) Projektni prijedlog</p> <p>e) Projektna ideja</p>	<ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje Županija Posavska EU Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta
Partner(i)	Nositelj projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
<ul style="list-style-type: none"> Centar za poduzetništvo Orašje 	<ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje

Strateški cilj:	Sektorski cilj(evi):
1. Izgradnja poduzetničke infrastrukture za razvoj i podršku malim i srednjim poduzećima, te stvaranje pretpostavki za razvoj poljoprivrede	2. Povećanje konkurentnosti MSP - a kroz jačanje struktura za podršku poduzetništvu
Projekt 4. Klasterizacija MSP-a u općini Orašje	
Opravanost (problem i rješenje) i kratak opis programa/projekta:	
<p>Jedna od bitnih stvari kod jačanja konkurentnosti jeste i udruživanje pod čime se misli na različite oblike povezivanja poduzeća koji vode njihovom većem jedinstvu, od obične poslovne suradnje do stvaranja raznih formi zajednica/klastera. Dinamične promjene na globalnom tržištu, porast konkurencije i promjene u poslovanju stvaraju nove izazove za mala i srednja poduzeća koja udruživanjem u klastere mogu konkurirati većim poduzećima. S obzirom na raznovrsnost klastera i specifičnosti pojedinih zemalja, politike formiranja klastera razlikuju se od zemlje do zemlje te se postavlja pitanje optimalne politike formiranja klastera. Klasteri su u stvari grupa poduzeća i organizacija koja međusobnim umrežavanjem i kontaktima poboljšavaju svoj nastup na tržištu i postižu konkurentsku prednost. Dakle, klastera organizacija treba prije svega pomoći članicama klastera da razviju svoju aktivnost, konkurentnost, inovativnost i povećaju profit. Tako su istraživanja provedena u sklopu pripreme SWOT i socio-ekonomske analize rađenih za potrebe izrade Plana marketing lokacije i strategije razvoja općine Orašje pokazale da na području općine Orašje postoji mogućnost i potreba za formiranjem građevinskog i poljoprivredno-prehrambenog klastera neprofitnog karaktera koji bi kao takav imao bolje prilike za privlačenje sredstava iz međunarodnih i domaćih fondova.</p>	
Ciljevi projekta:	Ciljna grupa:
<ul style="list-style-type: none"> Povećanje konkurentnosti MSP-a općine Orašje kroz udruživanje i zajedničku promociju na tržištu 	<ul style="list-style-type: none"> Postojeći poduzetnici s područja općine Orašje
Očekivani rezultati:	Period implementacije:
<ul style="list-style-type: none"> Ojačan pristup postojećih MSP- a na domaćem i inozemnom tržištu Uspostavljena zajednička promocija proizvoda i usluga za postojeće MSP-e Formiran građevinski i poljoprivredno-prehrambeni klaster MSP-a 	2020. - 2023. godina
	Predviđeni izdaci:
	5.000,00 KM
Status spremnosti projekta:	Izvori financiranja/sufinanciranja:
<ul style="list-style-type: none"> a) Spreman za implemenaciju b) Pozitivna studija predizvodljivosti c) Tehnička dokumentacija i analiza izdataka d) Projektni prijedlog e) Projektna ideja 	<ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje Gospodarska komora Županije Posavske
Partner(i)	Nositelji projekta/implementacija/monitoring i evaluacija:
<ul style="list-style-type: none"> Općina Orašje Gospodarska komora Županije Posavske 	<ul style="list-style-type: none"> Centar za poduzetništvo Orašje

www.cp-orasje.ba

www.orasje.ba

Virtualna šetnja zone

Promo video općine

Sufinancirano od strane
Federalnog ministarstva
razvoja, poduzetništva i obrta